

Livssyn

**...hvordan ved du, hvad der er
rigtigt og forkert?**

Humanistisk
Samfund

Undervisningsmateriale UFM

Målgruppe: 1.-3. g niveau

Undervisningstema: Religion

Tema: Livssyn - hvordan ved du, hvad der er rigtigt og forkert?

Beskrivelse: Formålet med dette undervisningsforløb er, at hjælpe eleverne med at tænke over, hvilke værdier der præger deres valg i hverdagen. På Ungdommens Folkemøde tilbyder vi en workshop om etik, som bygger ovenpå dette undervisningsmateriale

Samfundsudfordring: Hver eneste dag står vi i en masse forskellige situationer, hvor vi skal beslutte, hvad vi hver især synes er rigtigt og forkert. Det kan være helt små beslutninger som, om man går over for rødt, hvis der ikke er nogen biler eller om vi plukker blomster fra offentlige steder og tager dem med hjem til os selv. Men det kan også være større beslutninger, som i højere grad handler om, hvordan vi skal leve vores liv som for eksempel at leve vegansk, kun købe genbrug eller at bruge sin fritid på at arbejde for en større sag, som miljøet eller befrielsen af Palæstina.

Oftest har personer som lever efter en religion nogle faste principper, som opstiller nogle retningslinjer for sådanne beslutninger - altså for hvordan man skal leve sit liv. Et eksempel på sådanne retningslinjer er De Ti Bud som er centrale i både jødisk og kristen tro.

Sådanne retningslinjer har humanister ikke – for humanisme er et sekulært livssyn. Det betyder, at humanister ikke har en guddom eller en religiøs tekst til at fortælle dem, hvad der er rigtigt og forkert. I stedet bygger vores fællesskaber og virke på de værdier, der er formuleret i ”Det Nordiske Humanistmanifest”. Manifestet indeholder værdier og ikke regler, så det siger ikke noget om, hvad der er rigtigt og forkert at gøre i bestemte situationer. Som humanist er man henvist til fornuft, viden og refleksion for at skelne mellem rigtigt og forkert.

Men hvordan beslutter man så, hvad der er rigtigt og forkert? Det skal vi beskæftige os med i det her undervisningsmateriale.

Kære underviser,

Hver gang du ser en grøn boks i dette materiale, taler vi til dig. Det gør vi for at gøre materialet mere overskueligt for dig, så det er nemt at gennemskue, hvad der er forslag til dig og hvad der er opgaver til eleverne.

Tak

Først og fremmest tak, fordi I vil inddrage Humanistisk Samfund i jeres undervisning. Materialet er oplagt at bruge før jeres besøg hos Humanistisk Samfund på årets Ungdommens Folkemøde, men det kan også sagtens bruges efter.

Introduktion til materialet

Undervisningsmaterialet tager cirka 1 time og ti minutter at gennemføre. Materialet består af to øvelser.

I den første øvelse bliver eleverne klogere på, hvem Humanistisk Samfund er og hvad foreningens værdier er. Det gør de gennem en kort video og foreningens manifest, som skal danne baggrund for en samtale mellem eleverne om, hvad er humanistisk livssyn i virkeligheden er.

I anden øvelse beder vi eleverne om at gentænke de 10 bud og give dem et humanistisk spin. På den måde kommer eleverne til at konkretisere de humanistiske værdier ud fra noget, som de allerede kender. Som led i denne øvelse foreslår vi, at du snakker med eleverne om, hvorvidt der er sammenfald mellem buddene og de regler eleverne selv lever efter, sådan at øvelsen også er relevant for deres eget liv.

Sidste side i dokumentet er en oversigt over de humanistiske værdier, som eventuelt kan bruges som hjælpemiddel i øvelserne, hvis værdierne i det humanistiske livssyn ikke fremgår tydeligt for eleverne.

Gennem materialet håber vi, at eleverne bliver klogere på humanisme som livssyn og på, hvilke værdier de selv oplever, er vigtige for og præger deres hverdagsliv.

Vi glæder os, til at møde jer på Ungdommens Folkemøde, hvor vi håber, at I vil komme forbi os til en snak om, værdier og forskellige måder at anskue verden på.

Øvelse: Hvad er et humanistisk livssyn? (40 min)

Øvelsens formål: Formålet med øvelsen er, at eleverne skal blive klogere på, hvad det humanistiske livssyn er og diskutere, hvordan man navigerer i livet, hvis man ikke har en regelbog at følge.

Instruktioner:

Opdel klassen i grupper á tre og bed dem se videoen What is a Humanist?

(<https://www.youtube.com/watch?v=SwJ0NDDJITU>) og læse

Det Nordiske Humanistmanifest (<https://www.humanistisksamfund.dk/wp-content/uploads/2016/02/Nordisk-Humanistmanifest-2016.pdf> s. 5) for at blive klogere på, hvad det humanistiske livssyn er (15 min).

Herefter skal eleverne diskutere nedenstående spørgsmål (25 min)

- Hvad mener humanister er meningen med livet?
- Er humanisme det samme som en guddommeliggørelse af mennesket?
- Hvis der ikke er nogen faste principper for, hvad der er rigtigt og forkert, kan

Hvad er et humanistisk livssyn?

I grupper skal I nu blive klogere på, hvad et humanistisk livssyn er.

Se først videoen What is a Humanist? (<https://www.youtube.com/watch?v=SwJ0NDDJITU>) og læs Det Nordiske Humanistmanifest (<https://www.humanistisksamfund.dk/wp-content/uploads/2016/02/Nordisk-Humanistmanifest-2016.pdf> s. 5).

Diskutér derefter med din gruppe:

- Hvad mener humanister er meningen med livet?
- Er humanisme det samme som en guddommeliggørelse af mennesket?
- Hvis der ikke er nogen faste principper for, hvad der er rigtigt og forkert, kan man så bare handle som man ønsker og kalde handlingen for "god"?

Øvelse: De ti (humanistiske) bud? (30 min)

Øvelsens formål:

Denne øvelse skal give eleverne mulighed for at diskutere og konkretisere de humanistiske livssyn og værdier. Dette gøres med reference til De Ti Bud, sådan at eleverne får sat ord på egne overvejelser om hvilke forskelle og ligheder der er mellem forskellige måder at anskue verden på – med base i noget genkendeligt.

Instruktioner:

Instruktioner: Del eleverne ind i grupper á fem personer.

15 min: Hver gruppe skal have et ark med De Ti Bud fra biblen. Sammen skal eleverne kigge på de ti bud og i fællesskab blive enige om ti nye bud, som stemmer overens med de humanistiske værdier.

10 min: Eleverne deles ind i nye grupper og skal forsøge sammen at prioritere i deres forskellige ti humanistiske bud og forhandle, sådan at den nye gruppe i fællesskab når frem til ti nye humanistiske bud.

5 min opsamling:

- Saml op med eleverne – eventuelt med følgende spørgsmål:

Er det meningsfuldt at opstille leveregler for et livssyn som det humanistiske?

Er der sammenfald mellem jeres humanistiske ti bud og De Ti Bud fra biblen?

Er der sammenfald mellem De Ti Bud eller De ti humanistiske bud og hvordan du selv lever dit liv?

De ti (humanistiske) bud

I grupper skal I nu lave jeres bud på, hvordan de ti bud kunne se ud, hvis de var skrevet af humanister. Derefter inddeles I i nye grupper og skal sammen forhandle jer frem til, at få samlet jeres forskellige bud på De Ti Humanistiske Bud, til en fælles liste af bud.

I samler op sammen i klassen.

De 10 bud

Du må ikke have andre guder end mig

Du må ikke bruge Herren din Guds navn til løgn

Husk hviledagen og hold den hellig

Ær din far og din mor

Du må ikke begå drab

Du må ikke bryde et ægteskab

Du må ikke stjæle

Du må ikke vidne falsk mod din næste

Du må ikke begære din næstes hus

Du må ikke begære din næstes hustru, hans træl eller trælkinde, hans okse eller æsel eller noget som helst af din næstes ejendom

Humanistisk
Samfund

Humanistiske værdier

Humanisme er et sekulært livssyn

Det har som sit udgangspunkt, at mennesker er en del af naturen, født frie, alle med samme værdighed og rettigheder, og udstyret med fornuft og samvittighed.

Humanismen fremmer lighed for alle

Humanister respekterer alle menneskers frihed til at have og vælge eget livssyn. Staten bør være sekulær og ikke tildele noget livssyn særskilte privilegier.

Humanismen fremmer rationalitet

Kritisk tænkning, vidensbaseret argumentation og videnskabelige metoder er vores bedste redskaber til at skaffe pålidelig viden om verden.

Rigtigt og forkert

Der er ikke altid ét facit til, hvad der er rigtigt og forkert. Humanister mener dog, at vi kan øve os i at træffe gode, etiske valg ved at få erfaring, lytte til hinanden og bruge vores fornuft.

Frihed og ansvar for eget liv

Vi er alle fri til at finde mening og mål i eget liv; gennem individuel refleksion, socialt fællesskab og gennem den rige kultur vi som menneskehed har skabt gennem videnskab, filosofi og kunst.

Demokrati, retssamfund og menneskerettigheder

Humanister ser demokrati, retssamfund og menneskerettigheder som grundlæggende, rationelt legitimerede værdier.

Tiltro til videnskab

Humanister stoler på videnskab, når de søger at forstå og forklare livet. Humanister mener, at universet og verden er resultatet af en naturlig udvikling.

Humanister ser det som menneskets opgave at søge viden og erfaring ved at være åbne for ny viden og tænke kritisk.